The Nature of Long Distance Trade

Trade as a human activity, has a long history. It was mainly the outcome of sedentary life, surplus production and social division of labour. Basically, the exchange of goods involves peoples of either the same or different regions.

ንግድ እንደ ሰው እንቅስቃሴ, ረጅም ታሪክ አለው. እሱ በዋናነት የመቀመጥ ህይወት፣ የትርፍ ምርት እና የማህበራዊ የስራ ክፍፍል ውጤት ነበር። በመሠረቱ የሸቀጦች ልውውጥ አንድ አይነት ወይም የተለያየ ክልል ህዝቦችን ያካትታል.

Based on its geographical coverage, and peoples and regions involved, trade can be divided into local trade and long distance trade. The former refers to local exchange of goods mainly among peoples of the same region. This kind of trade was conducted at markets usually held weekly on fixed days. The days for such markets varied from one district to another in order to help people attend different markets.

በጂኦግራፊያዊ ሽፋኑ እና በተሳተፉት ህዝቦች እና ክልሎች ላይ በመመስረት ንግድ በአገር ውስጥ ንግድ እና በረጅም ርቀት ንግድ ሊከፋፈል ይችላል። የቀደመው በዋነኛነት በአንድ ክልል ህዝቦች መካከል ያለውን የአካባቢ የሸቀጦች ልውውጥን ይመለከታል። ይህ ዓይነቱ ንግድ በየሳምንቱ በተወሰኑ ቀናት በሚደረጉ ገበያዎች ይካሄድ ነበር። ሰዎች በተለያዩ ገበያዎች ላይ እንዲገኙ ለመርዳት የእንደዚህ አይነት ገበያዎች ቀናት ከአንዱ ወረዳ ወደ ሌላ ይለዋወጡ ነበር።

On the other hand, long distance trade involved different markets, peoples. regions and variety of trading items. It was mainly conducted by caravan merchants who travelled far and wide distances and traded in both import and export items. Long distance trade was conducted by local and foreign merchants.

በሌላ በኩል የርቀት ንግድ የተለያዩ ገበያዎችን፣ ሕዝቦችን አሳትፏል። ክልሎች እና የተለያዩ የንግድ ዕቃዎች. በዋነኛነት የተካሄደው ሩቅ እና ሰፊ ርቀት ተጉዘው በማስመጣትም ሆነ በወጪ ንግድ በሚገበያዩ የካራቫን ነጋዴዎች ነበር። የረጅም ርቀት ንግድ በአገር ውስጥና በውጪ ነጋዴዎች ይካሄድ ነበር።

There was a revival of long distance trade in the 19th century Ethiopia. This was due to different factors. First the rising power of the ruler of Egypt, Mohammad Ali, in the 1830s resulted in the political stability of the region. This in turn, contributed to the revival of trade in the Red Sea basin and Arabia. As the most valuable items of export along the Red Sea could only be found in the Ethiopian interior, the internal long distance trade of Ethiopia got new stimulus.

በ19ኛው ክፍለ ዘመን ኢትዮጵያ የረጅም ርቀት ንግድ መነቃቃት ነበር። ይህ በተለያዩ ምክንያቶች የተነሳ ነበር. በመጀመሪያ በ 1830 ዎቹ ውስጥ የግብፅ ገዥ መሐመድ አሊ እየጨመረ የመጣው ሥልጣን ለአካባቢው ፖለቲካዊ መረጋጋት አስከትሏል. ይህ ደግሞ በቀይ ባህር ተፋሰስ እና በአረቢያ የንግድ እንቅስቃሴ መነቃቃት እንዲፈጠር አስተዋጽኦ አድርጓል። በቀይ ባህር ላይ ከፍተኛ ዋጋ ያለው የወጪ ንግድ የሚገኘው በኢትዮጵያ የውስጥ ክፍል ውስጥ ብቻ በመሆኑ፣ የኢትዮጵያ የውስጥ የረጅም ርቀት ንግድ አዲስ አበረታች ውጤት አግኝቷል።

Secondly, the conquest of the Caucasus by Russia had closed the supply of some goods of high demand and concubines to the Ottoman Turks. This resulted in an increased demand for Ethiopian slaves and luxury goods such as civet, gold and ivory.

በሁለተኛ ደረጃ የካውካሰስን ወረራ ሩሲያ አንዳንድ ሸቀጦችን እና ቁባቶችን ለኦቶማን ቱርኮች አቅርቦ ዘግቶ ነበር. ይህም የኢትዮጵያውያን ባሪያዎች ፍላጎት እንዲጨምር እና እንደ ሲቬት፣ ወርቅ እና የዝሆን ጥርስ ያሉ የቅንጦት ዕቃዎች እንዲጨምር አድርጓል።

Thirdly, In the 19th century European interest in Ethiopia was revived. This was after about two centuries of Ethiopia's lack of interest in diplomatic relations with Europe. The coming of Europeans into Ethiopia, since the first decade of the 19th century, was part of their commercial competition in the Horn of Africa.

በሦስተኛ ደረጃ፣ በ19ኛው ክፍለ ዘመን አውሮፓውያን በኢትዮጵያ ላይ ያላቸው ፍላጎት ታደሰ። ይህ የሆነው ኢትዮጵያ ከአውሮፓ ጋር ለዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት ያላትን ፍላጎት ከሁለት መቶ ዓመታት ገደማ በኋላ ነው። ከ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የመጀመሪያዎቹ አስርት አመታት ጀምሮ የአውሮፓውያን ወደ ኢትዮጵያ መግባታቸው በአፍሪካ ቀንድ የነበራቸው የንግድ ውድድር አካል ነበር።

Since the first decade of the 19th century, European envoys visited the courts of different Ethiopian rulers. The Englishman Henry Salt met the ruler of Tigray. Ras Woldeselassie in 1805. His countryman W.C. Harris signed a Treaty of Commerce and Friendship with King Sahle Selassie of Shoa in 1841. Two years later, the same king signed a trade treaty with the Frenchman, Rochet d'Hericourt, Another Englishman, Walter Plowden, did the same in 1849 with Ras Ali II. Furthermore, different European nations established their control over a number of the ports of the Red Sea and the Gulf of Aden. An Italian private shipping company bought the port of Assab from local chiefs in 1869. The port was transferred to the government of Italy in 1882. The French controlled the port of Obock in 1862. The British were already in control of Aden since 1839. Incidentally the Ethiopian long distance trade was accelerated by the above foreign intervention. Eventually, however, the three European nations France, Britain and Italy added further ports and territorial possessions along the Red Sea and Indian Ocean coasts in the 1880s.

ከ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የመጀመሪያዎቹ አስርት ዓመታት ጀምሮ የአውሮፓ ልዑካን የተለያዩ የኢትዮጵያ ገዥዎችን ፍርድ ቤት ጎብኝተዋል። እንግሊዛዊው ሄንሪ ጨው ከትግራይ ገዥ ጋር ተገናኘ። ራስ ወልደስላሴ በ1805. የሀገራቸው ሰው ወ.ዘ.ተ. ሃሪስ በ1841 ከሸዋ ንጉስ ሳህለ ስላሴ ጋር የንግድ እና የወዳጅነት ውል ተፈራረመ።ከሁለት አመት በኋላ ያው ንጉስ ከፈረንሳዊው ሮሼት ዲ ሄሪኮርት ጋር የንግድ ስምምነት ተፈራረመ።ሌላው እንግሊዛዊ ዋልተር ፕሎውደንም በ1849 ከራስ ጋር ተመሳሳይ ስምምነት አድርጓል። አሊ II. ከዚህም በላይ የተለያዩ የአውሮፓ ሀገራት በበርካታ የቀይ ባህር እና የኤደን ባህረ ሰላጤ ወደቦች ላይ ቁጥጥር አድርገዋል። የጣሊያን የግል መላኪያ ድርጅት በ1869 የአሰብን ወደብ ከአገር ውስጥ አለቆች ገዛ።ወደቡ በ1882 ወደ ኢጣሊያ መንግስት ተዛወረ።በ1862 ፈረንሳዮች የኦቦክን ወደብ ተቆጣጠሩ።እንግሊዞች ከ1839 ጀምሮ ኤደንን ተቆጣጠሩ።እንደ አጋጣሚ ሆኖ የኢትዮጵያ የረጅም ርቀት ንግድ የተፋጠነው ከላይ በተጠቀሰው የውጭ ጣልቃ ገብነት ነው። በመጨረሻ ግን ሦስቱ የአውሮፓ ሀገራት ፈረንሳይ፣ ብሪታንያ እና ኢጣሊያ በ1880ዎቹ በቀይ ባህር እና በህንድ ውቅያኖስ ዳርቻዎች ላይ ተጨማሪ ወደቦች እና የግዛት ይዞታዎች ጨመሩ።

The rise of Oromo Monarchical states in the Gibe region was partly the result of the revival of long distance trade during the 19th century. The resulting political stability they ensured also encouraged caravan traders to travel deep into the interior of the south-western Ethiopia regions in search of export items. The local rulers of the region welcomed merchants and gave them patronage as they paid tax and imported luxury goods for them.

በጊቤ ክልል ውስጥ የኦሮሞ ንጉሳዊ መንግስታት መስፋፋት በከፊል በ19ኛው ክፍለ ዘመን የነበረው የርቀት ንግድ መነቃቃት ውጤት ነው። ያረጋገጡት የፖለቲካ መረጋጋት የካራቫን ነጋዴዎች ወደ ደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልሎች የውስጥ ለውስጥ ወደ ውጭ የሚላኩ ዕቃዎችን ፍለጋ እንዲጓዙ አበረታቷቸዋል። የክልሉ የአካባቢው ገዥዎች ነጋዴዎችን ተቀብለው ቀረጥ እየከፈሉ የቅንጦት ዕቃ እያስመጡላቸው ደጋፊ ሰጥቷቸው ነበር።

Merchants of the Long Distance Trade

The long-distance trade of the 19th century involved different groups of merchants. The two most dominant merchants were known as the Jabarti and the Afkala. The Jabarti were Muslim merchants of northern Ethiopia trading as far as the Red Sea Coast. The Afkala were from southwestern Ethiopia. By the middle of the 19th century, the Afkala dominated the trade of the southwest and surpassed the Jabarti in the region. Along the east-west lines of the long-distance trade, Afar and Harari merchants run a brisk trade between Shoa and the ports of Djibouti and the Gulf of Aden respectively. Likewise, Somali and Borana merchants dominated the trade between southern Ethiopia, Kenya and Somalia.

የረጅም ርቀት ንግድ ነጋዴዎች በ19ኛው ክፍለ ዘመን የነበረው የርቀት ንግድ የተለያዩ የነጋዴ ቡድኖችን ያሳትፋል። ሁለቱ ዋና ዋና ነጋዴዎች ጀበርቲ እና አፍቃላ በመባል ይታወቃሉ። ጀበርቲዎች በሰሜን ኢትዮጵያ እስከ ቀይ ባህር ዳርቻ ድረስ የሚነግዱ ሙስሊም ነጋዴዎች ነበሩ። አፍቃላዎቹ ከደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ የመጡ ነበሩ። በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን አጋማሽ ላይ አፍቃላ የደቡብ ምዕራብ ንግድን ተቆጣጥሮ በአካባቢው ከጃባርቲ አልፏል። በምስራቅ-ምዕራብ የሩቅ ንግድ መስመር የአፋር እና የሀረሪ ነጋዴዎች በሸዋ እና በጅቡቲ ወደቦች እና በኤደን ባህረ ሰላጤ መካከል ፈጣን የንግድ ልውውጥ ያደርጋሉ። በተመሳሳይ በደቡብ ኢትዮጵያ፣ በኬንያ እና በሶማሊያ መካከል ያለውን የንግድ ልውውጥ የሶማሌ እና የቦረና ነጋዴዎች ተቆጣጠሩ።

The long-distance trade of Ethiopia was dominated by Muslim merchants, though one could find some Christian merchants as well. Two factors seemed to have accounted for Muslim predominance in the trade of the 19th century. These are:

የኢትዮጵያ የረጅም ርቀት ንግድ በሙስሊም ነጋዴዎች የተያዘ ነበር፣ ምንም እንኳን አንድ ሰው አንዳንድ ክርስቲያን ነጋዴዎችን ማግኘት ቢችልም ነበር። በ 19 ኛው ክፍለ ዘመን የንግድ ልውውጥ ውስጥ የሙስሊሞች የበላይነት እንዲታይ ያደረገው ሁለት ምክንያቶች ይመስላል። እነዚህም፦

First, Ethiopian long distance external trade was linked mainly with the Muslim Middle East. This made it easier for Muslim merchants than Christians to deal with their co-religionists.

በመጀመሪያ፣ የኢትዮጵያ የረጅም ርቀት የውጭ ንግድ በዋናነት ከመካከለኛው ምስራቅ ሙስሊም ጋር የተያያዘ ነበር። ይህም ከክርስቲያኖች ይልቅ ሙስሊም ነጋዴዎች ከሃይማኖት ተከታይዎቻቸው ጋር እንዲገናኙ ቀላል አድርጎላቸዋል።

Secondly, trade as an occupation was sought by Muslims since they did not have as much access to land as the majority of Christians who rather preferred agriculture to trade. For Muslims, trade was also used as one of the mechanisms for expanding their religion.

በሁለተኛ ደረጃ ንግድን እንደ ሥራ የሚፈለጉት እንደ አብዛኛው ክርስትያን መሬት የማግኘት እድል ስላልነበራቸው ሙስሊሞች ግብርናውን ከመገበያየት ይመርጣሉ። ለሙስሊሞች፣ ንግድ ሃይማኖታቸውን ለማስፋት እንደ አንዱ ዘዴም ይጠቀሙበት ነበር።

Caravan merchants usually traveled in-groups, often consisting of up to hundred merchants, for the sake of safety and security. They had leaders of their own. The title of the leaders of merchants was known as Negadras (means head of merchants). The Negadrases were responsible for mobilizing the group, fixing the date of departure, choosing camping sites for rest. Settling disputes among merchants and paying taxes at custom posts were also the responsibilities of the Negadrases. Caravan traders consisted entirely of men. Women did not take part in long-distance trade as merchants. But they were involved in local transactions.

የካራቫን ነጋዴዎች ለደህንነት እና ደህንነት ሲሉ ብዙ ጊዜ እስከ መቶ ነጋዴዎችን ያቀፉ በቡድን ይጓዙ ነበር። የራሳቸው መሪዎች ነበሯቸው። የነጋዴዎች መሪዎች ማዕረግ ነጋድራስ (የነጋዴዎች አለቃ ማለት ነው) ይባል ነበር። ነጋድራሶች ቡድኑን የማሰባሰብ፣የመነሻ ቀን የመወሰን፣የማረፊያ ቦታዎችን የመምረጥ ኃላፊነት ነበረባቸው። በነጋዴዎች መካከል አለመግባባቶችን መፍታት እና በጉምሩክ ጣቢያ ግብር መክፈልም የነጋድራሶች ኃላፊነት ነበር። የካራቫን ነጋዴዎች ሙሉ በሙሉ ወንዶችን ያቀፉ ነበሩ። ሴቶች እንደ ነጋዴ በሩቅ ንግድ አልተሳተፉም። ነገር ግን በአካባቢያዊ ግብይቶች ውስጥ ተሳትፈዋል.

Women's role in the long-distance trade was largely helping husbands or parents in packing goods, taking care of stores of goods and preparing provisions for merchants. Taking over homestead management in the absence of men was also their responsibility.

በረጅም ርቀት ንግድ የሴቶች ሚና ባሎች ወይም ወላጆች ሸቀጣ ሸቀጦችን በማሸግ ፣የሸቀጦች መደብሮችን በመንከባከብ እና ለነጋዴዎች አቅርቦትን በማዘጋጀት መርዳት ነበር። ወንዶች በሌሉበት የቤት ውስጥ አስተዳደርን መውሰዱም የእነርሱ ኃላፊነት ነበር።

Caravan traders usually started their march each day at dawn and stopped for rest at places where they could find water and pasture. They travelled on foot, though few rich merchants rode mules, horses or camels. The distance they had to cover was very long.

የካራቫን ነጋዴዎች ብዙውን ጊዜ ጎህ ሲቀድ የመሸጎጫ ቀናቸውን ጀምረው ውሃ እና ግጦሽ በሚያገኙበት ቦታ ለእረፍት ይቆማሉ። በበቅሎ፣ ፈረሶች ወይም ግመሎች የሚጋልቡ ጥቂት ሀብታም ነጋዴዎች ቢሆኑም በእግር ተጉዘዋል። መሸፈን የነበረባቸው ርቀት በጣም ረጅም ነበር።

Foreign merchants consisting of Greeks, Arabs, Armenians, and Indians dominated the external trade at the ports and in coastal regions. In the northwest, Sudanese merchants known as the Jelaha played a leading role. The southern trade of Ethiopia linking the country with Somalia and Kenya was mainly dominated by a group of merchants known as the Suffare.

የውጭ ንግድ ግሪኮችን፣ አረቦችን፣ አርመኖችን እና ህንዶችን ያቀፉ የውጭ ነጋዴዎች በወደቦች እና በባሕር ዳርቻ አካባቢ ያለውን የውጭ ንግድ ተቆጣጠሩ። በሰሜን ምዕራብ ጀላሃ በመባል የሚታወቁት ሱዳናውያን ነጋዴዎች ግንባር ቀደም ሚና ተጫውተዋል። ሀገሪቱን ከሶማሊያ እና ከኬንያ ጋር የሚያገናኘው የኢትዮጵያ የደቡብ ንግድ ንግድ በዋናነት ሱፉሬ በሚባለው የነጋዴዎች ቡድን ነበር።

Items of Trade

Long-distance trade was based on exchange of both import and export goods. During this period, Ethiopia imported different items from outside. Ethiopian import items of this period included, copper, brass, spices, clothes, beads, silk, silver, firearms cartridges etc. The major export items of trade in the 19th century were ivory, musk, wax, gold, skins and hides, incense, coffee, and most of all slaves. These were collected and brought to local markets by producers or local merchants who had to sell them to caravan traders in person or through brokers. Though some of these items of trade were available in different regions, the major areas of supply were the regions of southwestern Ethiopia.

የረዥም ርቀት ንግዱ የተመሰረተው በአስመጪም ሆነ በወጪ ንግድ ላይ ነው። በዚህ ወቅት ኢትዮጵያ የተለያዩ ዕቃዎችን ከውጭ ታስገባ ነበር። በዚህ ወቅት ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ የኢትዮጵያ እቃዎች፣ መዳብ፣ ነሐስ፣ ቅመማ ቅመም፣ አልባሳት፣ ዶቃዎች፣ ሐር፣ ብር፣ የጦር መሳሪያ ካርትሬጅ ወዘተ... በ19ኛው ክፍለ ዘመን ወደ ውጭ የሚላኩ ዋና ዋና የንግድ ዕቃዎች የዝሆን ጥርስ፣ ምስክ፣ ሰም፣ ወርቅ፣ ቆዳና ቆዳ፣ እጣን ናቸው። ፣ ቡና ፣ እና ከሁሉም በላይ ባሮች። እነዚህ ተሰብስበው ወደ አገር ውስጥ ገበያ ያመጡት በአምራቾች ወይም በአገር ውስጥ ነጋዴዎች በአካል ወይም በደላሎች አማካይነት ለካራቫን ነጋዴዎች መሸጥ ነበረባቸው። ከእነዚህ የንግድ ዕቃዎች መካከል ጥቂቶቹ በተለያዩ ክልሎች ቢገኙም፣ የአቅርቦቱ ዋና ዋና አካባቢዎች የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልሎች ነበሩ።

The various items of trade listed above were only those in wider circulation. Gold was extracted from such gold-bearing regions, in westem, southern, south- western and northern Ethiopia. The extraction and export of gold has a very old history in Ethiopia. It was mainly extracted by local peoples through panning in streams.

ከላይ የተዘረዘሩት የተለያዩ የንግድ ዕቃዎች በሰፊው ስርጭት ላይ ያሉ ብቻ ነበሩ። ወርቅ የተመረተው ከእንደዚህ ዓይነት ወርቅ ካላቸው ክልሎች ማለትም በምዕራብ፣ በደቡብ፣ በደቡብ-ምዕራብ እና በሰሜን ኢትዮጵያ ነው። የወርቅ ማውጣትና ወደ ውጭ መላክ በኢትዮጵያ በጣም የቆየ ታሪክ አለው። በዋነኛነት የተቀዳው በአካባቢው ሰዎች በጅረቶች ውስጥ በመንካት ነው።

Musk is a secretion of Civet-Cats. Its main source was the dense forest regions of south-western Ethiopia. It had high demand among the drug and perfume factories of Europe and the Middle East. The same Ethiopian region was a major supplier of ivory However, as ivory was obtained from hunting elephants, it was mainly the class of hunters or warriors that profited most.

ማስክ የሲቬት-ድመቶች ሚስጥር ነው. ዋናው ምንጭ በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ የሚገኙት ጥቅጥቅ ያሉ የደን ክልሎች ነበር። በአውሮፓ እና በመካከለኛው ምስራቅ በሚገኙ የመድሃኒት እና ሽቶ ፋብሪካዎች መካከል ከፍተኛ ፍላጎት ነበረው. ይኸው የኢትዮጵያ ክልል የዝሆን ጥርስ ዋነኛ አቅራቢ ነበር ነገር ግን የዝሆን ጥርስ የሚገኘው ከዝሆኖች አደን እንደመሆኑ መጠን በብዛት የሚገኘው የአዳኞች ወይም የጦረኞች ክፍል ነው።

Coffee seems to have been indigenous to south-western part of Ethiopia. It grew wild originally, but later it was domesticated with little cultivation. Its domestication is said to have been started in the 15 century, during which it was also introduced to Arabia probably by merchants. Coffee export showed a dramatic increase only in the last quarter of the 19th century, following the rise in the number of consumers abroad.

ቡና በደቡብ ምዕራብ የኢትዮጵያ ክፍል ተወላጅ የሆነ ይመስላል። መጀመሪያ ላይ ዱር ያበቅላል ፣ በኋላ ግን በትንሽ እርሻ ነበር የተመረተው። የቤት ስራው በ15ኛው ክፍለ ዘመን እንደተጀመረ ይነገራል፣ በዚህ ጊዜም ወደ አረብ አገር በነጋዴዎች ገብቷል:: ቡና ወደ ውጭ የሚላከው የሸማቾች ቁጥር መጨመር ተከትሎ በ19ኛው ክፍለ ዘመን የመጨረሻ ሩብ ላይ ብቻ አስደናቂ እድገት አሳይቷል።

The other major item of export were slaves, indeed human 'commodities' so to say. Slavery and slave trade had a very old history in Ethiopia. The economics of slavery had two dimensions:

ሌላው ወደ ውጭ የሚላከው ዋና ነገር ባሪያዎች፣ በእርግጥም የሰው 'ሸቀጥ' ነበሩ ለማለት ይቻላል። የባርነት እና የባሪያ ንግድ በኢትዮጵያ በጣም የቆየ ታሪክ ነበራቸው። የባርነት ኢኮኖሚክስ ሁለት ገጽታዎች ነበሩት።

Firstly, slaves served their masters in households and agricultural fields locally.
በመጀመሪያ፣ ባሮች ጌታቸውን ያገለገሉት በቤት ውስጥ እና በግብርና መስክ ነው።

Secondly, they were sold to merchants to be shipped off mainly to Arabia. The practice continued throughout the 19th century. Every year, thousands of Ethiopian slaves were sent to the Sudan and the Middle East. Some of the ways through which slaves were acquired were.

- They could be prisoners of war.
- Others were victims of slave-raids.
- Still others were reduced to slavery for failure to pay their debts or tribute.

በሁለተኛ ደረጃ ለነጋዴዎች የተሸጡት በዋናነት ወደ አረብ ሀገር እንዲጓጓዝ ነው። ልምምዱ በ19ኛው ክፍለ ዘመን በሙሉ ቀጥሏል። በየአመቱ በሺዎች የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን ባሪያዎች ወደ ሱዳን እና መካከለኛው ምስራቅ ይላካሉ። ባሮች የሚገዙበት አንዳንድ መንገዶች ነበሩ።

- የጦር እስረኞች ሊሆኑ ይችላሉ።
- ሌሎች የባሪያ ወረራ ሰለባዎች ነበሩ።
- አሁንም ሌሎች ዕዳቸውን ወይም ግብራቸውን ባለመክፈላቸው ወደ ባርነት ተቀነሱ።

Slaves could be found in different regions and ethnic groups. However, the major areas of supply were the south-west. The majority of the slaves were young females. Female slaves could be easily captured. They had growing demand in the Arabian markets. Young and beautiful Ethiopian slaves were sought as concubines and wives. Some of them ended up as wives of princes and prominent personalities. Therefore, young slave girls brought higher prices than boys. The price of slaves was also related to age, and physical fitness. The young and strong brought higher prices.
ባሮች በተለያዩ ክልሎች እና ብሔረሰቦች ሊገኙ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ዋናዎቹ የአቅርቦት ቦታዎች ደቡብ-ምዕራብ ነበሩ. አብዛኞቹ ባሪያዎች ወጣት ሴቶች ነበሩ። ሴት ባሮች በቀላሉ ሊያዙ ይችላሉ። በአረብ ገበያዎች ውስጥ እየጨመረ የሚሄድ ፍላጎት ነበራቸው. ወጣት እና ቆንጆ ኢትዮጵያውያን ባሮች እንደ ቁባቶች እና ሚስት ተፈለጉ። አንዳንዶቹ የመሳፍንት ሚስት እና የታዋቂ ሰዎች ሚስት ሆነው ተጠናቀቀ። ስለዚህ, ወጣት ባሪያ ልጃገረዶች ከወንዶች የበለጠ ዋጋ አመጡ. የባሪያዎች ዋጋ ከእድሜ እና ከአካላዊ ብቃት ጋር የተያያዘ ነበር። ወጣቱ እና ብርቱዎች ከፍተኛ ዋጋ አመጡ.

Once gathered from different local markets or villages, slaves were exported along the trade routes. The adult slaves, often men, were chained together during the march as this was thought to be the best way to avoid escape. Slaves suffered many atrocities. They were forced to carry loads and to clear camping sites. They had to travel long distances on foot and exposed to dangers that threatened their lives. Female slaves also suffered from sexual harassment of their owners or their companions all along the way. The separation from parents, husbands, wives or children was another source of deep grief to slaves.

ከተለያዩ የሀገር ውስጥ ገበያዎች ወይም መንደሮች ከተሰበሰቡ በኋላ, ባሪያዎች በንግድ መስመሮች ወደ ውጭ ይላካሉ. በሰልፉ ወቅት ጎልማሳ ባሮች፣ ብዙ ጊዜ ወንዶች፣ ይህ ማምለጥ የሚቻልበት ከሁሉ የተሻለው መንገድ ነው ተብሎ ስለሚታሰብ በሰንሰለት ታስረዋል። ባሮች ብዙ ግፍ ደርሶባቸዋል። ሸክሞችን ለመሸከም እና የካምፕ ቦታዎችን ለማጽዳት ተገደዱ. በእግራቸው ረጅም ርቀት ተጉዘው ሕይወታቸውን አደጋ ላይ ለሚጥል አደጋ መጋለጥ ነበረባቸው። ሴት ባሪያዎችም በመንገድ ላይ በባለቤቶቻቸው ወይም በጓደኞቻቸው ላይ የሚደርስ ወሲባዊ ትንኮሳ ይደርስባቸው ነበር። ከወላጆች፣ ከባል፣ ከሚስቶች ወይም ከልጆች መለያየት ሌላው ለባሪያዎች ጥልቅ ሀዘን ምንጭ ነበር።

The last quarter of the 19th century saw a boom in the slave trade as a result of

- The frequent wars of conquest and territorial expansion.
- The introduction of modern firearms and their use in slave raiding expeditions that made the defenseless peoples fall easy prey to raiders and warriors.
- Territorial expansion was often accompanied by slave-raids. That was the reason for members of the nobility of the conquering group to possess thousands of slaves. To such nobility, possession of many slaves was also a measure of their status.

የ 19 ኛው ክፍለ ዘመን የመጨረሻው ሩብ በዚህ ምክንያት በባሪያ ንግድ ውስጥ ከፍተኛ እድገት አሳይቷል

- ተደጋጋሚ የወረራ ጦርነቶች እና የግዛት መስፋፋት።
- ዘመናዊ የጦር መሳሪያ ማስተዋወቅ እና በባሪያ ወረራ ጉዞዎች መጠቀማቸው መከላከያ የሌላቸውን ህዝቦች በወራሪ እና በጦረኞች እጅ በቀላሉ እንዲወድቁ አድርጓል።

- የግዛት መስፋፋት ብዙውን ጊዜ በባሪያ-ወረራዎች የታጀበ ነበር። ለአሸናፊው ቡድን መኳንንት አባላት በሺዎች የሚቆጠሩ ባሪያዎችን የያዙበት ምክንያት ይህ ነበር። ለእንዲህ ዓይነቱ መኳንንት የብዙ ባሮች ይዞታም የደረጃቸው መለኪያ ነበር።

Some of the outcomes of slavery and slave trade are:

- First, depopulation of regions.
- Secondly, the insecurity of life and property due to frequent slave-raids had discouraged the local population to produce and store more.
- Thirdly, persistent slave-raids on certain regions and ethnic groups became source for ethnic animosities and regional frictions. Finally, the slave trade and slavery is partly responsible for Ethiopia's economic backwardness because it discouraged productivity as it targeted on the most productive age groups of society.

የባርነት እና የባሪያ ንግድ ውጤቶች ጥቂቶቹ፦

- በመጀመሪያ የክልሎች ህዝብ መመናመን።
- በሁለተኛ ደረጃ በባሪያ ወረራ ምክንያት የህይወት እና የንብረት መረጋጋት እጦት የአካባቢውን ህዝብ በብዛት ለማምረት እና ለማከማቸት ተስፋ አስቆርጦ ነበር።
- በሶስተኛ ደረጃ በተወሰኑ ክልሎች እና ብሄረሰቦች ላይ የማያቋርጥ የባሪያ ወረራ የብሄር ጠላትነት እና የክልል ግጭቶች መነሻ ሆነ። በመጨረሻም የባሪያ ንግድና ባርነት ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚያዊ ኋላ ቀርነት በከፊል ተጠያቂ ነው ምክንያቱም ምርታማነትን ተስፋ አስቆርጦ በህብረተሰቡ እጅግ ምርታማ በሆኑ የእድሜ ክልሎች ላይ ያነጣጠረ ነው።

Although the slave trade and slavery were widespread throughout the 19 century, some attempts had made to check the practice. Ethiopian emperors as Tewodros II, Yohannis IV and Menelik II had taken some steps to check slave trade. However, those attempts were not successful largely because they were half-hearted. Indeed, the slave trade and slavery survived in Ethiopia until it was outlawed in the 1920s.

በ19ኛው መቶ ዘመን የባሪያ ንግድና ባርነት ተስፋፍቶ የነበረ ቢሆንም ድርጊቱን ለማጣራት አንዳንድ ሙከራዎች ተደርገዋል። የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት እንደ ቴዎድሮስ ዳግማዊ ዮሐንስ አራተኛ እና ዳግማዊ ምኒልክ የባሪያ ንግድን ለማረጋገጥ አንዳንድ እርምጃዎችን ወስደዋል። ነገር ግን፣ እነዚያ ሙከራዎች የተሳኩ አልነበሩም ምክንያቱም በአብዛኛው ግማሽ ልብ ነበሩ። በእርግጥም የባሪያ ንግድና ባርነት በ1920ዎቹ ሕገ-ወጥ እስኪሆን ድረስ በኢትዮጵያ ውስጥ ኖሯል።

Markets, Trade Routes and Mediums of Exchange

Markets are very important institutions serving different social, economic and political functions. In the 19th century, Ethiopia, markets usually held weekly, on a fixed day. Different villages and districts geographically close to each other, held their markets on different days. People visited markets primarily to buy or sale goods, Besides these, however, they went to markets to:

- look for their lost cattle or property,
- select a would-be lover,
- settle disputes, and

- send or receive messages from far away relatives. In the absence of modern media, people also visited markets to follow current affairs and check if there were new orders and decrees from authorities.

ገበያዎች የተለያዩ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ እና ፖለቲካዊ ተግባራትን የሚያገለግሉ በጣም ጠቃሚ ተቋማት ናቸው። በ19ኛው ክፍለ ዘመን፣ ኢትዮጵያ፣ ገበያዎች በየሳምንቱ፣ በተወሰነ ቀን ይካሄዳሉ። በመልክዓ ምድራዊ አቀማመጥ የተለያዩ መንደሮች እና ወረዳዎች በተለያዩ ቀናት ገበያቸውን ያዙ። ሰዎች በዋናነት ሸቀጦችን ለመግዛት ወይም ለመሸጥ ገበያዎችን ይጎበኛሉ፣ከእነዚህ በተጨማሪ፣ነገር ግን ወደ ገበያዎች የሄዱት ወደ፡-

- የጠፉትን ከብቶቻቸውን ወይም ንብረታቸውን ልፈልጉ ፣
- ፍቅረኛ ለመምረጥ
- አለመግባባቶችን ለመፍታት እና
- ከሩቅ ዘመዶች መልእክት ይላኩ ወይም ይቀበሉ ። ዘመናዊ ሚዲያ በሌለበት ሁኔታ ሰዎችም ገበያዎችን ጎብኝተዋል ወቅታዊ ጉዳዮችን ለመከታተል እና ከባለስልጣናት አዳዲስ ትዕዛዞች እና አዋጆች መኖራቸውን ያረጋግጡ።

The major markets of the long distance trade were those located along the major trade routes. The most prominent markets were: Bonga in Kaffa, Hirmata in Jimma, Sakka in Limu-Enarya, Assendabo in Wollega, Basso in Gojjam, Darita and Yifag in Begemidir and Adwa in Tigrai. These markets linked the south- western regions with the northern regions of Ethiopia. The trade routes they used joined in one major trunk route that ended at the port of Massawa in the north. Likewise, the market of Mettema, located on the Ethio-Sudanese border northwestern inland outlet and was linked with the above trunk route at Gondar.

የረጅም ርቀት ንግድ ዋና ዋና ገበያዎች በዋና ዋና የንግድ መስመሮች ውስጥ የሚገኙት ነበሩ. ዋና ዋናዎቹ ገበያዎች፡ ቦንጋ በከፋ፣ ሂርማታ በጅማ፣ ሳካ በሊሙ-እናርያ፣ አሰንዳቦ በወለጋ፣ ባሶ በጐጃም፣ ዳሪታ እና ይፋግ በበገሚድር እና በትግራይ አድዋ ነበሩ። እነዚህ ገበያዎች የደቡብ ምዕራብ ክልሎችን ከሰሜኑ የኢትዮጵያ ክልሎች ጋር ያገናኛሉ። የሚጠቀሙባቸው የንግድ መስመሮች በሰሜን በሚገኘው በማሳዋ ወደብ ላይ የሚያበቃውን አንድ ትልቅ የግንድ መስመር ተያይዘዋል። ልክ እንደዚሁ በኢትዮ-ሱዳን ድንበር በሰሜን ምዕራብ የውስጥ ለውስጥ መውጫ ላይ የሚገኘው የመተማ ገበያ በጎንደር ከተማ ከላይ ካለው የግንድ መስመር ጋር የተያያዘ ነው።

Markets located along the east-west long distance trade included Sodo in Gurage, Ankober, Aliyu Amba and Abdul Rasul in northern Shoa, Ancharo and Dawe in Wollo, and Dire Dawa and Harar in Hararge. These markets served the trade routes leading to the ports of Tajura and Obock in Djibouti, and Zeila and Berbera in Somalia.

ከምስራቅ-ምዕራብ የርቀት ንግድ ጋር የተያያዙት ገበያዎች በጉራጌ ሶዶ፣ በሰሜን ሸዋ አንኮበር፣ አልዩ አምባ እና አብዱል ረሱል፣ በወሎ አንቻሮ እና ዳዌ እንዲሁም ድሬዳዋ እና ሀረር በሐረርጌ ይገኙበታል። እነዚህ ገበያዎች በጅቡቲ ታጁራ እና ኦቦክ ወደቦች እና በሶማሊያ ዘያላ እና በርበራ የሚወስዱትን የንግድ መስመሮች አገልግለዋል።

The major trade routes of the long distance trade in the 19th century connected the market centers along north-south and east-west axis. The origins of the routes were mainly in south-western Ethiopia. These trade routes passed through different environmental zones.

በ 19 ኛው ክፍለ ዘመን የረጅም ርቀት ንግድ ዋና ዋና የንግድ መስመሮች የገበያ ማዕከሎችን ከሰሜን-ደቡብ እና ከምስራቅ-ምዕራብ ዘንግ ጋር ያገናኛሉ. የመንገዶቹ መነሻ በዋናነት በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ነበር። እነዚህ የንግድ መስመሮች በተለያዩ የአካባቢ ዞኖች አልፈዋል።

In the 19th century, there was no uniform use of a single medium of exchange in the markets of the 19th century trade of the Ethiopian region. The tradition of barter was complemented with the use of a currency or some other medium of exchange. This was practical at least on the ports and principal markets. One of the widely used medium of exchange in the local markets was salt-bar known at amole. Amole was also used as a medium of tribute paymen Despite its wider acceptance however, 'amole' was easily breakable and it was heavy for transportation.

በ19ኛው ክፍለ ዘመን በኢትዮጵያ ክልል የ19ኛው ክፍለ ዘመን የንግድ ልውውጥ ገበያ ላይ አንድ ወጥ የሆነ የመገበያያ ዘዴ ጥቅም ላይ አልዋለም። የመገበያያ ባህሉ ምንዛሪ ወይም ሌላ የመገበያያ ዘዴን በመጠቀም ተሟልቷል። ይህ ቢያንስ በወደቦች እና በዋና ገበያዎች ላይ ተግባራዊ ነበር። በአገር ውስጥ ገበያዎች በሰፊው ጥቅም ላይ ከዋሉት የመገበያያ ዘዴዎች አንዱ በአሞሌ የሚታወቀው የጨው ባር ነው። አሞሌም የግብር ተከፋይ መካከለኛ ሆኖ ያገለግል ነበር ነገር ግን ሰፊ ተቀባይነት ቢኖረውም 'አሞሌ' በቀላሉ ሊሰበር የሚችል እና ለመጓጓዣ ከባድ ነበር።

The other medium of exchange was a currency called the Maria Theresa. It was a silver coin of Austria, named after the queen of that country. Maria Theresa was first imported into Ethiopia by foreign merchants in the late 18th century.

ሌላው የመገበያያ ዘዴ ማሪያ ቴሬዛ የሚባል ገንዘብ ነበር። በዚያች ሀገር ንግሥት ስም የተሰየመ የኦስትሪያ የብር ሳንቲም ነበር። ማሪያ ቴሬዛ ለመጀመሪያ ጊዜ በውጭ ነጋዴዎች ወደ ኢትዮጵያ የገባችው በ18ኛው ክፍለ ዘመን መጨረሻ ነው።

In addition to the 'amole' and the Maria Theresa Thaler, beads, cartridges and pieces of cloth were used as media of exchange in the 19th century.

ከ'አሞል' እና ከማሪያ ቴሬዛ ታለር በተጨማሪ ዶቃዎች፣ ካርትሬጅ እና የጨርቅ ቁርጥራጮች በ19ኛው ክፍለ ዘመን እንደ መለዋወጫ ሚዲያነት ያገለግሉ ነበር።

Long Distance Trade as a Factor in the Interaction Among Peoples and Among States

The long distance trade of the 19th century affected Ethiopian society in different ways. Firstly, it served as a major means of economic ties and interdependence among different peoples and among states in the region. Peoples of different environmental zones or different means of livelihood exchanged valuable items through the agency of caravan traders. Added to exchanging of goods, peoples of different areas also exchanged views, cultures and technologies through trade. Trade also encouraged division of labour and specialization in production among different peoples with different skills by providing markets for their produce.

የ19ኛው ክፍለ ዘመን የረዥም ርቀት ንግድ የኢትዮጵያን ማህበረሰብ በተለያየ መንገድ ጎዳ። በመጀመሪያ፣ በተለያዩ ህዝቦች እና በክልሉ ውስጥ ባሉ ግዛቶች መካከል የኢኮኖሚ ትስስር እና መደጋገፍ ዋና መንገድ ሆኖ አገልግሏል። የተለያዩ

የአካባቢ ዞኖች ወይም የተለያዩ መተዳደሪያ መንገዶች ህዝቦች በካራቫን ነጋዴዎች ኤጀንሲ አማካኝነት ውድ ዕቃዎችን ተለዋወጡ። ከሸቀጦች መለዋወጥ በተጨማሪ የተለያዩ አካባቢዎች ህዝቦች በንግድ ልውውጥ እይታ፣ባህልና ቴክኖሎጂ ተለዋውጠዋል። ንግዱ የተለያዩ ክህሎት ያላቸውን ህዝቦች ለምርት ገበያ በማቅረብ የስራ ክፍፍል እና ስፔሻላይዜሽን አበረታቷል።

Secondly, trade was a major source of income to rulers in control of resourceful regions and through whose territories the trade routes passed. By safeguarding markets and protecting trade routes, they levied taxes in their respective regions. They also benefited from involving in the trade through commercial agents. They imported luxury items and firearms through merchants. All of these helped rulers of different states to consolidate their economic and political powers.

በሁለተኛ ደረጃ፣ ግብይት በሀብታሞች ክልሎች ቁጥጥር ስር ላሉ ገዥዎች ዋና የገቢ ምንጭ ነበር እና በግዛታቸው የንግድ መስመሩ አልፏል። ገበያን በመጠበቅ እና የንግድ መስመሮችን በመጠበቅ በየክልላቸው ግብር ይጥላሉ ። በንግዱ ውስጥም በንግድ ተወካዮች በኩል በመሳተፍ ተጠቃሚ ሆነዋል። በነጋዴዎች በኩል የቅንጦት ዕቃዎችን እና የጦር መሳሪያዎችን አስገቡ። እነዚህ ሁሉ የተለያዩ ግዛቶች ገዥዎች ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ሥልጣናቸውን እንዲያጠናክሩ ረድቷቸዋል።

Thirdly, long-distance trade contributed to the political and religious transformation among the Oromo of the Gibe region. It hastened the formation of feudal monarchical states in the late 18th and early 19th centuries by consolidating the economic and military powers of successful war leaders. Even more, Muslim merchants of the long-distance trade introduced Islam into the Gibe region. Islam helped rulers to legitimize their authority through adopting Muslim laws, customs, taxes and other practices.

በሦስተኛ ደረጃ የርቀት ንግድ በጊቤ ክልል ኦሮሞዎች መካከል ፖለቲካዊና ሃይማኖታዊ ለውጥ እንዲመጣ አስተዋጽኦ አድርጓል። በ18ኛው እና በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን መገባደጃ ላይ የተሳካላቸው የጦር መሪዎችን ኢኮኖሚያዊ እና ወታደራዊ ሃይል በማጠናከር የፊውዳል ንጉሳዊ መንግስታት እንዲፈጠሩ አፋጠነ። ይባስ ብሎም የረጅም ርቀት ንግድ ሙስሊም ነጋዴዎች እስልምናን ወደ ጊቤ ክልል አስገቡ። እስልምና ገዥዎችን የሙስሊም ህጎችን፣ ልማዶችን፣ ታክሶችን እና ሌሎች ልማዶችን በመቀበል ሥልጣናቸውን ሕጋዊ እንዲሆኑ ረድቷቸዋል።

Fourthly, the introduction of money resulted in the increase of states' income. Rulers began to collect taxes in the form of cash. Moreover, silver coins were preferred as they were easier to store in great quantity and for long years than amole or other goods.

በአራተኛ ደረጃ የገንዘብ ማስተዋወቅ የክልሎች ገቢ እንዲጨምር አድርጓል። ገዥዎች ቀረጥ በጥሬ ገንዘብ መሰብሰብ ጀመሩ. ከዚህም በላይ የብር ሳንቲሞች ከአሞሌ ወይም ከሌሎች እቃዎች ይልቅ በብዛት እና ለረጅም አመታት ለማከማቸት ቀላል ስለሆኑ ይመረጣል.

Fifthly, the main driving force, behind the southern expansion of the Central Christian state, in the last quarter of the 19th century, was the search for land, tribute, trade commodities and control of trade routes. Indeed, conquest of wealthy regions brought about wealth with which the conquerors could import arms. The possession of firearms, in turn, enabled rulers to consolidate

their power. Consequently, control of resourceful regions and trade routes became a major source of rivalries and contention among rulers in the period under study.

በአምስተኛው በ19ኛው ክፍለ ዘመን የመጨረሻ ሩብ ላይ ከማዕከላዊው የክርስቲያን ግዛት ደቡባዊ መስፋፋት በስተጀርባ ዋናው አንቀሳቃሽ ኃይል መሬትን ፣ ግብርን ፣ የንግድ እቃዎችን እና የንግድ መንገዶችን መቆጣጠር ነበር። በእርግጥም የበለጸጉ ክልሎችን መውረሩ ድል አድራጊዎች የጦር መሣሪያ የሚያስገቡበት ሀብት አስገኝቷል። የጦር መሳሪያ መያዝ ደግሞ ገዥዎች ስልጣናቸውን እንዲያጠናክሩ አስችሏቸዋል። በመሆኑም የሀብት ክልሎችን እና የንግድ መስመሮችን መቆጣጠር በጥናት ላይ በነበረበት ወቅት በገዥዎች መካከል ዋነኛው የፉክክር እና የክርክር ምንጭ ሆነ።

2.2. The Revival of Imperial Power in the Christian Highland Kingdom and the Process of Empire Building 1855-1900

The two major themes in the 19th century history of Ethiopia are the formation of the Ethiopian Empire and the struggle against foreign aggressors. The first was the strengthening of imperial authority in the Central Highland Kingdom, and the expansion of the kingdom to incorporate states and peoples of southern, southeastern and southwestern Ethiopia. The second is the successful struggle against foreign aggressors (Egypt, Mahadist Sudan and Italy). The struggle saved Ethiopia from colonial control despite the loss of Mereb Mellash, the northem most province of the country, to colonial Italy. Consequently, Ethiopia entered the 20th century politically united, her boundary defined, and above all, victorious over colonialism.

በኢትዮጵያ በ19ኛው ክፍለ ዘመን ታሪክ ውስጥ የተካተቱት ሁለቱ አበይት መሪ ሃሳቦች የኢትዮጵያ ኢምፓየር ምስረታ እና የውጭ አገር ወራሪዎችን ትግል ነው። የመጀመሪያው በማዕከላዊ ሃይላንድ ግዛት ውስጥ የንጉሠ ነገሥት ሥልጣን መጠናከር እና የግዛቱ መስፋፋት የደቡብ፣ ደቡብ ምስራቅ እና ደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ግዛቶችን እና ህዝቦችን ያጠቃልላል። ሁለተኛው ከውጪ ወራሪዎች (ግብፅ፣ መሃዲስት ሱዳን እና ኢጣሊያ) ጋር የተካሄደው ስኬታማ ትግል ነው። ትግሉ ኢትዮጵያን ከቅኝ ግዛት ታድጓል፣መረብ መላሽ፣የሀገሪቱ አብዛኛው ጠቅላይ ግዛት፣ቅኝ ገዢ ጣሊያን ቢያጣም። በዚህም ምክንያት ኢትዮጵያ በ20ኛው ክፍለ ዘመን በፖለቲካዊ አንድነት፣ ድንበሯ ተወስኖ እና ከምንም በላይ በቅኝ ግዛት ላይ በድል አድራጊነት ገብታለች።

The process of Empire building took about half a century. It was undertaken using different methods and approaches. The process began with the efforts of Emperor Tewodros II (r. 1855-68) aimed at restoring imperial power over the regions of the Christian Highland Kingdom. It was completed by Menelik's conquest and incorporation of the peoples and states of the south, southwest and southeast to the Christian highland state.

የኢምፓየር ግንባታ ሂደት ግማሽ ምዕተ ዓመት ያህል ፈጅቷል። የተለያዩ ዘዴዎችን እና ዘዴዎችን በመጠቀም ተካሂዷል. ሂደቱ የተጀመረው በዳግማዊ አጼ ቴዎድሮስ (1855-68) ጥረት በክርስቲያን ሃይላንድ ግዛት ላይ የንጉሠ ነገሥት ሥልጣንን ወደ ነበረበት ለመመለስ ነው። አጼ ምኒልክን ድል አድርገው የደቡብ፣ ደቡብ ምዕራብ እና ደቡብ ምስራቅ ህዝቦችን እና ግዛቶችን ወደ ክርስቲያኑ ሀይላንድ ግዛት በማካተት ተጠናቀቀ።

i) The Attempt of Emperor Tewodros II (1855-68)

For about a century, before the rise of Emperor Tewodros II 1855-68), the Christian Kingdom went through a period of great crisis called Zemene Mesafint. The Zemene Mesafint was characterized by the decline of imperial power the growing and strength of regionalism. The period was also characterized by endless civil wars. Peasants had been impoverished and made insecure as a result of the frequent wars. The Ethiopian Orthodox Church suffered from internal division caused by doctrinal issues. Foreign threats against the survival of Ethiopian independence had been another feature of the Era of Princes. This period of general crisis came to an end with the rise of Kasa Hailu from Quara, a district of Begemidir province, to royal power.

i) የዳግማዊ አፄ ቴዎድሮስ ሙከራ (1855-68)

ዳግማዊ አፄ ቴዎድሮስ ከመነሳታቸው 1855-68 ለአንድ ምዕተ ዓመት ያህል የክርስቲያን መንግሥት ዘመነ መሳፍንት በሚባል ከፍተኛ ቀውስ ውስጥ አሳልፋለች። የዘመነ መሳፍንት የንጉሠ ነገሥቱ ሥልጣን ማሽቆልቆል የክልላዊነት ማደግ እና መጠናከር ተለይቶ ይታወቃል። ወቅቱ ማለቂያ በሌላቸው የእርስ በርስ ጦርነቶችም ይታወቃል። በተደጋገሙ ጦርነቶች ምክንያት ገበሬዎች ለድህነት ተዳርገዋል እና ዋስትና አልነበራቸውም። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በአስተምህሮ ጉዳዮች ምክንያት የውስጥ ክፍፍል ገጥሟታል። በኢትዮጵያ የነጻነት ህልውና ላይ የተሰነዘሩ የውጭ ስጋቶች ሌላው የዘመነ መሳፍንት መገለጫ ነበር። ይህ የአጠቃላዩ ቀውስ ጊዜ ያበቃው ካሳ ኃይሉ ከበገሚድር ጠቅላይ ግዛት ከቋራ ወረዳ ወደ ንጉሣዊ ሥልጣን በመሸጋገሩ ነው።

Though not born to a royal family, Kasa, who had an aristocratic background, fought his way to power. He gained successive military victories ever powerful warlords between 1852-55, Dejazmach Goshu of Gojjam was defeated at Gur Amba in November 1852. Biru Aligaz and three other war leaders were subdued at Gorgora Bichen in April 1853. Ras Ali II (the last members of the dynasty of the Warasch) was crushed at Ayshal in June 1853. Finally Dejazmach Wube of Semen and Tigrai was beaten in February 1855. Kasa was then crowned Emperor as Emperor Tewdros II in February, 1855.

ከንጉሣዊ ቤተሰብ የተወለደ ባይሆንም የመኳንንቱ ታሪክ የነበረው ካሳ ለስልጣን መንገዱን ታግሏል። ከ1852-55 ተከታታይ ወታደራዊ ድሎችን አስመዝግቧል።የጎጃም ደጃዝማች ጎሹ በጉር አምባ በህዳር 1852 ተሸነፈ።ብሩ አሊጋዝ እና ሌሎች ሶስት የጦር መሪዎች በሚያዝያ 1853 በጎርጎራ ቢጨን ተገዙ።ራስ አሊ ኢል (የመጨረሻዎቹ አባላት)። የዋራሽ ስርወ መንግስት) ሰኔ 1853 በአይሻል ተደመሰሰ።በመጨረሻም ደጃዝማች ውቤ የሴሜን እና የትግራይ ተወላጆች በየካቲት 1855 ተደበደቡ። ከዚያም በየካቲት 1855 ካሳ ዳግማዊ አፄ ቴዎድሮስ ንጉሰ ነገስት ሆነ።

Tewodros wanted to restore imperial power. He wanted to become a ruler of an empire that was politically united, properly administered and free from foreign threats.

ቴዎድሮስ የንጉሠ ነገሥቱን ሥልጣን መመለስ ፈለገ። በፖለቲካው የተዋሃደ፣ በአግባቡ የሚተዳደር እና ከውጭ ስጋቶች የጸዳ ኢምፓየር ገዥ ለመሆን ፈልጎ ነበር።

Tewodros seemed to have appealed to the society that he was the long awaited prince capable of bringing an end to the prevailing injustice and mal administration.

ቴዎድሮስ በጉጉት ሲጠበቅ የነበረው ልኡል ነኝ በማለት ህብረተሰቡን ያነጋገረ ይመስለዋል፤ እየታየ ያለውን ኢፍትሃዊነት እና ብልሹ አስተዳደር ማስቆም የሚችል ይመስለው ነበር።

The first program of Tewodros thus became restoring imperial power over the Highland Christian Kingdom. As a precondition for political unity he sought to bring scligious unity first. Early in his reign Tewodros worked in collaboration with the bishop. He declared the Orthodox Tewahdo as the official faith. He expelled leader of the Catholics in Ethiopia, (De Jacobis). Following this he set out to create a centralized unitary state by conquering the different independent and semi-independent regional rulers. To this end, he made serie of military expeditions to Wollo, Shoa, Gojjam and other northem provinces. In all these campaigns, he was militarily victorious. He assigned governors of his own choice for vanquished regions. Hence he tried to establish a centralized administration run by appointed officials. He also tried to establish a national salaried army which was recruited from different regions. But he found it practically difficult to pay them their salaries. Ultimately it turned out to be very difficult to establi supreme political and military power over the Christian Kingdom.

በዚህ መንገድ የቴዎድሮስ የመጀመሪያ ፕሮግራም በሃይላንድ ክርስቲያን መንግሥት ላይ የንጉሠ ነገሥት ሥልጣንን ወደነበረበት መመለስ ሆነ። ለፖለቲካዊ አንድነት እንደ ቅድመ ሁኔታ መጀመሪያ ሳይንሳዊ አንድነት ለማምጣት ፈለገ. በዘመነ መንግስቱ መጀመሪያ ላይ ቴዎድሮስ ከጳጳሱ ጋር በመተባበር ሰርቷል። የኦርቶዶክስ ተዋሕዶን እንደ ሕጋዊ እምነት አውጇል። በኢትዮጵያ የካቶሊኮችን መሪ (ደኢያቆቢስ) አባረረ። ይህን ተከትሎ የተለያዩ ነጻ እና ከፊል ነጻ የሆኑ የክልል ገዢዎችን በማሸነፍ የተማከለ አሃዳዊ መንግስት ለመፍጠር ተነሳ። ለዚህም ወደ ወሎ፣ ሸዋ፣ ጎጃም እና ሌሎች የሰሜን ክልሎች ወታደራዊ ጉዞ አድርጓል። በእነዚህ ሁሉ ዘመቻዎች በወታደራዊ ኃይል አሸናፊ ነበር። ለተሸነፉ ክልሎች በራሱ ምርጫ ገዥዎችን ሾመ። ስለዚህም በተሾሙ ባለስልጣናት የሚመራ የተማከለ አስተዳደር ለማቋቋም ሞክሯል። ከተለያዩ ክልሎች የተመለመሉ የሀገር አቀፍ ደመወዝተኛ ሰራዊት ለማቋቋምም ሞክሯል። ነገር ግን ደመወዛቸውን መክፈል ከባድ ሆኖ አግኝቶታል። በስተመጨረሻ በክርስቲያን መንግሥት ላይ ከፍተኛ የፖለቲካ እና ወታደራዊ ኃይል መመስረት በጣም አስቸጋሪ ሆነ።

Indeed, his dream of restoration soon failed. Regional lords fought hard against the emperor's centralization drive. They did not want to loose the political and economic rights they used to enjoy. This made Tewodros and his army busy fighting to subdue rebellious lords and regional governors. The more the rebellions multiplied the harsher Tewodros had become. He cut off the limbs and legs of rebels as punishment. His invading troops raided and burnt villages to ashes. These measures exhaust his resources and made him unpopular. People could not see real changes and allied with the regional lords. His army, too, was exhausted by the frequent wars.

በእርግጥም የመልሶ ማቋቋም ሕልሙ ብዙም ሳይቆይ ከሽፏል። የክልል መኳንንት በንጉሠ ነገሥቱ ማዕከላዊነት ከፍተኛ ተጋድሎ አድርገዋል። ከዚህ ቀደም ይጠቀሙበት የነበረውን የፖለቲካ እና የኢኮኖሚ መብቶችን ማላቀቅ አልፈለጉም። ይህም ቴዎድሮስን እና ሰራዊቱን አመጸኛ አለቆችን እና የክልል አስተዳዳሪዎችን ለማንበርከክ እንዲዋጉ አደረጋቸው። አመፁ በበዛ ቁጥር ቴዎድሮስ የከፋ ሆነ። የአመፀኞችን አካልና እግር ለቅጣት ቆርጧል። የሱ ወራሪ ጦር መንደሮችን ወረራ አመድ አቃጠለ። እነዚህ እርምጃዎች ሀብቱን ያሚጥጡ እና ተወዳጅነትን ያጣሉ. ሰዎች እውነተኛ ለውጦችን ማየት አልቻሉም እና ከክልላዊ ጌቶች ጋር ተባብረዋል. ሠራዊቱ ደግሞ በተደጋጋሚ በሚደረጉ ጦርነቶች ተዳክሟል።

Tewdros entered into conflict with the clergy due to his plan of redistributing church lands. He reduced the number of priests and deacons in each church to 2 and 3 respectively, and the clergy were ordered to cultivate their own fields and pay due tribute to the state. He took these

measures as one solution to the financial constraints his plans of modernization and reforms met. The clergy reacted strongly and enticed the masses against him. The anti -Tewodros propaganda of the clergy became more effective among the masses when the emperor imprisoned the bishop Abuna Selama in 1864. The bishop died in prison in 1867. The conflict with the clergy further isolated Tewodros from the people.

ቴዎድሮስ የቤተ ክርስቲያንን መሬት መልሶ ለማከፋፈል ባቀደው ምክንያት ከቀሳውስቱ ጋር ግጭት ውስጥ ገባ። በየቤተ ክርስቲያኑ የነበሩትን ካህናትና ዲያቆናት በቅደም ተከተል ወደ 2 እና 3 ዝቅ እንዲል በማድረግ ቀሳውስቱ የራሳቸውን እርሻ እንዲያርሱና ለመንግሥት የሚገባውን ግብር እንዲከፍሉ ተወስኗል። እነዚህን እርምጃዎች የወሰደው ለገንዘብ ነክ ችግሮች እንደ አንድ መፍትሄ የዘመናዊነት እና የማሻሻያ እቅዶችን ነው። የሀይማኖት አባቶች ጠንከር ያለ ምላሽ ሰጡ እና ብዙሃኑን በእሱ ላይ አታልለዋል። በ1864 ንጉሠ ነገሥቱ ጳጳሱን አቡነ ሰላማን ሲያስሩ በ1867 ዓ.ም. ጳጳሱ በእስር ቤት ሲሞቱ የካህናት ፀረ ቴዎድሮስ ፕሮፓጋንዳ በብዙሃኑ ዘንድ ውጤታማ ሆነ።

In 1856 67 Tewodros stationed at Gafat, near Debre Tabor, where he tried to manufacturer Jern arms with missionary labour. He then moved his centre to the Meqdal. onress in Wollo. Eventually, all the regions of his kingdom slipped out of his hands. His policy of strengthening imperial authority failed completely.

እ.ኤ.አ. በ1856 67 ቴዎድሮስ በደብረታቦር አቅራቢያ በጋፋት ቆመ፣ በዚያም የጀርንን በሚስዮናዊነት ጉልበት ለማምረት ሞክሯል። ከዚያም ማዕከሉን ወደ መቅዳል አዘዋወረ። ወሎ ውስጥ ግፍ. በመጨረሻ ሁሉም የግዛቱ ክልሎች ከእጁ ወጡ። የንጉሠ ነገሥቱን ስልጣን የማጠናከር ፖሊሲው ሙሉ በሙሉ ከሽፏል።

However, the idea of a strong imperial power Tewodros initiated survived him. After his suicidal death at Megdala in 1868, there was no return to the Zemeno Mesafint as expected by many. His rivals all hoped for the throne, to become emperor over a politically united empire. Of the three power contenders Wagskum Gobeze Gebre Medhin of Lasta, Ras Kasa Mirtcha of Tigrai and Neg Menelik of Shoa Wagshum Gobeze, who had been a rebel against Tewodros Lasta took the throne and became Emperor Tekle Giyorgis, immediately after the death of Tewodros. The reign of Emperor Tekle Giyorgis was very brief. He ruled from 1868-1871. During these years Kasa Mircha of Tigrai was challenging Tekle Georgis and was fighting for imperial power.

ሆኖም የቴዎድሮስ የጠንካራ ንጉሠ ነገሥት ኃይል ሀሳብ ከርሱ ተረፈ። እ.ኤ.አ. በ 1868 በመቅደላ እራሱን ካጠፋ በኋላ ወደ ዘመነ መሳፍንት በብዙዎች ዘንድ እንደተጠበቀው መመለስ አልቻለም። ተፎካካሪዎቹ ሁሉም ዙፋኑን ተስፋ አድርገው፣ በፖለቲካዊ አንድነት ያለው ኢምፓየር ላይ ንጉሠ ነገሥት ይሆናሉ። ከሶስቱ የስልጣን ተፎካካሪዎች መካከል የላስታው ዋግስኩም ጎበዜ ገብረ መድህን፣ የትግሬው ራስ ካሳ ምርቻ እና የሸዋ ዋግሹም ጎበዜ ነግ ምኒልክ በቴዎድሮስ ላስታ ላይ ያመፀው ዙፋን ዙፋኑን ጨብጦ አጼ ተክለ ጊዮርጊስ ሆነ፣ ቴዎድሮስ ከሞተ በኋላ። የአፄ ተክለ ጊዮርጊስ ዘመነ መንግስት በጣም አጭር ነበር። እ.ኤ.አ. ከ1868-1871 ጀምሮ ገዛ። በነዚህ አመታት የትግራይ ተወላጅ ካሳ ሚርቻ ተክለ ጊዮርጊስን ሲገዳደር እና ለንጉሠ ነገሥት ሥልጣን ይዋጋ ነበር።

ii) Internal Political Development and External Challenges During The Reign of Yohannis IV (1872-89)

In July 1871, Ras Kasa Mircha defeated Emperor Tekle Giyorgis at the battle of Assem, in Tigrai. Then he was crowned Emperor Yohannis IV on 21 January 1872, six months after the

Battle of Assem. As a successor of Tewodros, Yohannis only inherited regional oppositions and foreign threats. Yohannis began his reign with efforts at strengthening his imperial power. As soon as he ascended to the throne, he launched military expeditions to Gojjam, Begemidir, Hamasien and Yeiju, to get the submission of local chiefs. However, Yohannis did not persist with the use of force for building imperial authority. Instead, he recognized the local hereditary chiefs so long as they accepted him as an overlord and paid him annual tributes. Thus, he shared power in the Kingdom with vassal rulers including those who were once rebels. The local rullers of two regions, Shoa and Gojjam, were recognized as kings. In 1881, the emperor crowned Adal Tessema of Gojjam as Negus Tekle Haymanot of Gojjam and Kaffa. He might have done this to check the advance of the king of Shoa, Menelik, to the regions of south-western Ethiopia.

በሐምሌ 1871 ራስ ካሳ ምርቻ አጼ ተክለ ጊዮርጊስን በትግራይ አሴም ጦርነት አሸነፉ። ከዚያም ከአሴም ጦርነት ከስድስት ወራት በኋላ ጥር 21 ቀን 1872 ዓ.ም አፄ ዮሐንስ 4ኛ ዘውድ ጫኑ። ዮሃንስ የቴዎድሮስን ተተኪ እንደመሆኑ መጠን የክልል ተቃዋሚዎችን እና የውጭ ስጋቶችን ብቻ ወርሷል። ዮሐንስ ንግሥናውን የጀመረው የንጉሠ ነገሥቱን ኃይል ለማጠናከር ጥረት በማድረግ ነው። ዙፋኑ ላይ እንደወጣ የአካባቢውን አለቆች ለማስገዛት ወደ ጎጃም፣ ቤገሚድር፣ ሃማሴን እና ዬጁ ወታደራዊ ጉዞ ጀመረ። ይሁን እንጂ ዮሃንስ የንጉሠ ነገሥቱን ሥልጣን ለመገንባት በኃይል መጠቀም አልቀጠለም. ይልቁንም የአገር ውስጥ ውርስ አለቆችን እንደ አለቃ ተቀብለው አመታዊ ግብር እስከከፈሉለት ድረስ አወቀ። በመሆኑም በአንድ ወቅት ዓመፀኞችን ጨምሮ ከቫሳል ገዥዎች ጋር በመንግሥቱ ውስጥ ሥልጣንን አካፍሏል። የሁለት ክልል ገዢዎች የሸዋ እና የጎጃም ገዥዎች እንደ ንጉስ እውቅና ተሰጥቷቸዋል። በ1881 ዓ.ም ንጉሠ ነገሥቱ የጎጃም አዳል ተሰማን የጎጃም እና የካፋ ንጉሥ ተክለ ሃይማኖት አድርገው ሾሙት። ይህንን ያደረገው የሸዋ ንጉስ ምኒልክን ወደ ደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልሎች የሚያደርገውን ጉዞ ለማረጋገጥ ነው።

Menelik was competing for the throne since the death of Tewodros. He lost twice with the coronation of Gobeze and Kasa Mircha, in 1868 and 1872 respectively. Yet, he continued struggling for the throne. Above all Menelik did not recognize Yohannis as an emperor, at the beginning. Instead, he used to call himself "king of kings". He had foreign relations with states like Egypt, Britain, France and Italy as an independent ruler. He used these contacts to import firearms with which he could fight for the throne. He did not pay tribute to Emperor Yohannis up to the year 1878. Even more, he was expanding to the direction of Wollo, causing political and military threat to Emperor Yohannis whose political center was in Tigrai.

ቴዎድሮስ ከሞተ በኋላ ምኒልክ ለዙፋኑ ይወዳደሩ ነበር። በ1868 እና በ1872 በጎበዜ እና ካሳ ሚርቻ ንግስና ሁለት ጊዜ ተሸንፏል። ሆኖም ለዙፋኑ መታገሉን ቀጠለ። ከምንም በላይ ምኒልክ ዮሐንስን እንደ ንጉሠ ነገሥትነት አላወቋቸውም ነበር፣ በመጀመሪያ። ይልቁንም ራሱን “የነገሥታት ንጉሥ” እያለ ይጠራ ነበር። እንደ ግብፅ፣ ብሪታንያ፣ ፈረንሳይ እና ጣሊያን ካሉ ሀገራት ጋር እንደ ገለልተኛ ገዥ የውጭ ግንኙነት ነበረው። እነዚህን ግንኙነቶች ተጠቅሞ ለዙፋኑ የሚዋጋበት የጦር መሳሪያ አስመጣ። እስከ 1878 ዓ.ም ድረስ ለአጼ ዮሃንስ ክብር አልሰጠም፤ ይባስ ብሎም ወደ ወሎ አቅጣጫ እየሰፋ በመምጣቱ የፖለቲካ ማእከሉ ትግራይ ላይ ለነበረው አጼ ዮሃንስ ፖለቲካዊ እና ወታደራዊ ስጋት ፈጠረ።

Yohannis realized the challenge of Menelik, from the start but was unable to take actions immediately. In the first three years of his reign, Yohannis was busy strengthening his power in the northern provinces. In 1875 and 1876 Ethiopia was invaded by Egypt. His war with Egypt did not allow Yohannis to work on the submission of Menelik. However, in 1878. Yohannis

secured a peaceful submission of Menilik and Shoa. The Emperor and Menelik made a formal agreement at a place called Liche, near Ankober in Shoal on 20 March, 1878. By the Treaty of Liche Menelik agreed to pay annual tribute to Yohannis, to drop the title "king of kings" and use only the title king, and to stop independent contacts with foreigners. On his part, Emperor Yohannis recognized king Menelik and his descendants as hereditary rulers of Shoa. He also accepted Menelik's control over Wollo. Both Yohannis and Menelik agreed to help each other against common enemies.

ዮሐንስ ከመጀመሪያው ጀምሮ የምኒልክን ፈተና ቢገነዘብም ወዲያውኑ እርምጃ መውሰድ አልቻለም። ዮሃንስ በነገሠ በመጀመሪያዎቹ ሶስት አመታት በሰሜናዊ ግዛቶች ስልጣኑን በማጠናከር ተጠምዶ ነበር። በ1875 እና 1876 ኢትዮጵያ በግብፅ ተወረረች። ከግብፅ ጋር ያደረገው ጦርነት ዮሐንስ ምኒልክን ለማስገዛት እንዲሠራ አልፈቀደለትም። ሆኖም በ1878 ዮሃንስ ምኒልክ እና ሸዋን በሰላም መገዛታቸውን አረጋገጡ። መጋቢት 20 ቀን 1878 በሸዋል አንኮበር አቅራቢያ ሊቸ በሚባል ቦታ ላይ ንጉሠ ነገሥቱ እና ምኒልክ መደበኛ ስምምነት አድርገዋል። የማዕረግ ንጉስ, እና ከውጭ ዜጎች ጋር ገለልተኛ ግንኙነቶችን ማቆም. አፄ ዮሃንስ በበኩላቸው ለንጉሥ ምኒልክ እና ለዘሮቻቸው የሸዋ ርስት ገዢዎች መሆናቸውን አውቀው ነበር። ወሎ ላይ የሚኒሊክን ቁጥጥርም ተቀበለ። ዮሐንስም ምኒልክም በጋራ ጠላቶች ላይ ለመረዳዳት ተስማሙ።

The Liche Treaty put an end to the Shoan administrative autonomy," without bloodshed. Yohannis got the submission of the strongest regional rival to his throne. Menelik recognized the emperorship of Yohannis. The Liche agreement also saved Menelik's Shoa from possible destruction by the imperial army. Menelik also realised the fact that he needed time to build a strong army 48 he was to see his dreams come true.

የሊቼ ውል የሸዋን አስተዳደር የራስ ገዝ አስተዳደር አቆመ፤" ያለ ደም መፋሰስ፣ ዮሃንስ በጣም ጠንካራውን የክልል ተቀናቃኝ ወደ መንበሩ ተረክቧል። ምኒልክ ለዮሃንስ ንጉሠ ነገሥትነት እውቅና ሰጥተዋል። የሊቼ ስምምነትም የምኒልክን ሸዋ በንጉሠ ነገሥቱ ሠራዊት ሊደርስበት ከሚችለው ጥፋት አድኖታል። ምኒልክም ጠንካራ ጦር ለመገንባት ጊዜ እንደሚያስፈልጋቸው ተረዱ 48 ህልማቸው እውን ሆኖ ለማየት ነበር።

In spite of the Liche agreement, Menelik continued his secret contacts with foreigners. In 1883, the Italians had promised to help Menelik in importing arms through the port of Assab. The import of arms demanded wealth and financial resource. He could get this wealth from the rich regions of the south, southeast and southwest towards which he expanded and controlled the profitable trade routes. To this end, the Shoan army commanded by Ras Gobena crossed the Gibe river and moved to the Oromo states of the region. Simultaneously, the army of Gojjam under Dejazmach Dereso had already begun collecting tributes from the local peoples of some of the Oromo areas in the southwest. Shoa and Gojjam became rivals with contending interest in the southwest. Despite the emperor's onder, to avoid fighting, the two kings, Meselik and Tekle Haymanot went war. They forces of the two rivals fought at the Battle of Embabo, in Wollega, on 6 June 1882. The forces of Tekle Haymanot were defeated, himself wounded and made captive by Menelik.

የሊቼ ስምምነት ቢኖርም ምኒልክ ከባዕዳን ጋር ሚስጥራዊ ግንኙነታቸውን ቀጠሉ። እ.ኤ.አ. በ1883 ጣሊያኖች በአሰብ ወደብ በኩል የጦር መሳሪያ ለማስመጣት ምኒልክን ለመርዳት ቃል ገብተው ነበር። ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡት የጦር መሳሪያዎች ሀብትና የገንዘብ ምንጭ ይጠይቃሉ። ይህንን ሀብት ከደቡብ፣ ደቡብ ምስራቅ እና ደቡብ ምዕራብ የበለጸጉ

ክልሎች ማግኘት ይችል ነበር ይህም ትርፋማ የንግድ መስመሮችን አስፋፍቶ እና ተቆጣጠረ። ለዚህም በራስ ጎበና የሚመራው የሸዋ ጦር የጊቤ ወንዝን ተሻግሮ ወደ ክልሉ ኦሮሞ ግዛቶች ተዛወረ። በተመሳሳይ የጎጃም ጦር በደጃዝማች ደረሰ በደቡብ ምዕራብ ከሚገኙ አንዳንድ የኦሮሞ አካባቢዎች የአካባቢው ነዋሪዎች ግብር መሰብሰብ ጀምሯል። ሸዋ እና ጎጃም በደቡብ ምዕራብ ላይ ፍላጎት በማሳደር ተቀናቃኞች ሆኑ። ንጉሠ ነገሥቱ ቢፈቅዱም ጦርነትን ለማስወገድ ሁለቱ ነገሥታት መሳይ እና ተክለ ሃይማኖት ጦርነት ገጠሙ። ሰኔ 6 ቀን 1882 በወለጋ በእምባቦ ጦርነት ላይ የሁለቱ ተቀናቃኞች ጦር ተዋጉ።የተክለ ሃይማኖት ጦር ተሸንፎ ራሱን ቆስሎ በምኒልክ ተማረከ።

The news of Embabo was disturbing to Yohannis. He realized that Menelik's challenge was a serious threat to his imperial power. He wished to subdue Menelik. Yet, he wanted to look fair, too. In August 1882 Yohannis called the two kings to Wara Illu in Wollo. He punished them both for fighting, ignoring his warning. He took away the province of Kaffa and Agewmider (in Gojj) from king Tekle Haymanot's control. He took away Wolla from Menelik. However, he made a marriage arrengement between Menelik's daughter, Zewditu with his son, Ras Araya Selassie. This arrangement between political marriage aimed at binding the two dynasties of Shoa and Tigrai and win the loyalty of Menelik. Yohannis also allowed Menelik to expand into the southwestern regions.

የእምባቦ ዜና ዮሐንስን አስጨነቀው። የምኒልክ ፈተና ለንጉሠ ነገሥቱ ሥልጣን ከባድ ስጋት እንደሆነ ተረዳ። ምኒልክን ሊገዛው ተመኘ። ሆኖም እሱ ደግሞ ፍትሃዊ ሆኖ ለመምሰል ፈልጎ ነበር። በነሐሴ 1882 ዮሐንስ ሁለቱን ነገሥታት ወደ ወሎ ወደ ዋራ ኢሉ ጠራቸው። ማስጠንቀቂያውን ችላ ብሎ ሁለቱንም በመዋጋታቸው ቀጥቷቸዋል። የካፋ ግዛት እና አገውሚደርን (በጎጅ) ከንጉሥ ተክለ ሃይማኖት ወሰደ። ወላን ከምኒልክ ወሰደ። ነገር ግን በምኒልክ ልጅ ዘውዲቱ ከልጃቸው ከራስ አርአያ ሥላሴ ጋር ጋብቻ ፈጸሙ። ይህ የፖለቲካ ጋብቻ የሁለቱን ሥርወ መንግሥት የሸዋ እና የትግሬ ሥርወ መንግሥት በማሰር የምኒልክን ታማኝነት ለማሸነፍ ያለመ ነው። ዮሐንስም ምኒልክ ወደ ደቡብ ምዕራብ ክልሎች እንዲስፋፋ ፈቀደ።

Political centralization under the monarchy envisioned by Yohannis also contained an element of religious unity. Yohannis saw religious uniformity as an essential precondition for building a strong imperial state. Yet, his kingdom was in trouble owing to the religious divisions within the Church. Yohannis wanted to stop the Catholic evangelization in the northern provinces and the expansion of Islam. He ordered his vassals to expel Catholic missionaries from their respective regions, so as to stop Catholic evangelization in his country.

በዮሃንስ በሚታሰበው የንጉሣዊ አገዛዝ ሥር ያለው የፖለቲካ ማዕከላዊነት የሃይማኖት አንድነትንም ይዟል። ዮሃንስ የሀይማኖት ወጥነት ለጠንካራ ኢምፔሪያል መንግስት ግንባታ አስፈላጊ ቅድመ ሁኔታ አድርጎ ይመለከተው ነበር። ሆኖም፣ በቤተክርስቲያኑ ውስጥ ባለው የሃይማኖት ክፍፍል ምክንያት መንግሥቱ ችግር ውስጥ ነበር። ዮሃንስ በሰሜናዊ አውራጃዎች የካቶሊክን የወንጌል ስርጭት እና የእስልምናን መስፋፋት ለማስቆም ፈለገ። በአገሩ የሚካሄደውን የካቶሊክ ወንጌላዊነት ለማስቆም አገልጋዮቹን የካቶሊክ ሚስዮናውያንን ከየአካባቢያቸው እንዲያባርሩ አዘዛቸው።

In May 1878, Yohannis called a religious Council at Borumeda, in Wollo. Representatives of different doctrines within the Orthodox Church debated over their differences and tried justify their own doctrines. At the end of the Council, however, Yohannis declared the Orthodox Tewahdo faith as the only official doctrine, and threatened to punish other who failed to conform to and obey the imperial decree,

በግንቦት ወር 1878 ዮሐንስ ወሎ ውስጥ ቦሩሜዳ ላይ ሃይማኖታዊ ጉባኤ ጠራ። በኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ የተለያዩ አስተምህሮዎች ተወካዮች በልዩነታቸው ላይ ተከራክረው የራሳቸውን አስተምህሮ ለማስረዳት ሞክረዋል። በጉባዔው መጨረሻ ግን ዮሐንስ የኦርቶዶክስ ተዋህዶ እምነትን እንደ ብቸኛ ኦፊሴላዊ አስተምህሮ በማወጅ የንጉሡ ነገሥቱን ትእዛዝ ያልተከተሉ እና ያልታዘዙትን እንደሚቀጣቸው ዝቷል።

At Borumeda, Yohannis also declared that all Muslims should become Christians. Those who refused were threatened by confiscation of their land. Local Muslim rulers of Wollo and their subordinate chiefs were offered a choice between conversion or loss of their power. They chose conversion to Christianity. The two prominent converts of this time were Mohammed Ali who took a baptismal name Mikael and Ahmade Liban/Abba Watew who became Haile - Mariam. Mohammed Ali later became the ruler of Wollo, first as Ras and later Negus. The ordinary masses followed the example of their rulers. They were Christianized for fear of persecution. Still, some people in Wollo refused conversion and were exiled to such far off regions as Gurage, Jimma, Metemma and Arsi, while those who remained in Wollo rose in rebellion under prominent religious leaders like Sheikh Talha of Argoba. Their rebellion was, however, crushed by the joint army of Yohannis and Menelik.

በቦሩሜዳ ዮሃንስም ሁሉም ሙስሊም ክርስቲያን መሆን እንዳለበት አውጇል። እምቢ ያሉት ደግሞ መሬታቸውን እንደሚነጠቁ ዛቻ ደርሶባቸዋል። የወሎ አካባቢ ሙስሊም ገዥዎች እና የበታች አለቆቻቸው ስልጣናቸውን በመቀየር ወይም በማጣት መካከል ምርጫ ቀረበላቸው። ወደ ክርስትና መለወጥን መረጡ። በዚህ ጊዜ ሁለቱ ታዋቂ ሰዎች መሐመድ አሊ የጥምቀት ስም ሚካኤልን እና አሕመዴ ሊባን/አባ ዋተው ኃይሌ - ማርያምን ወሰዱ። በኋላም መሀመድ አሊ የወሎ ገዥ ሲሆን በመጀመሪያ ራስ በኋላም ንጉስ ሆነ። ተራው ህዝብ የገዢዎቻቸውን አርአያነት ተከትሏል። ስደትን በመፍራት ክርስትናን ተቀበሉ። ያም ሆኖ አንዳንድ የወሎ ሰዎች ሃይማኖትን በመቃወም ወደ ጉራጌ፣ ጅማ፣ መተማ እና አርሲ ርቀው ወደሚገኙ ክልሎች ሲሰደዱ በወሎ የቀሩት ደግሞ እንደ አርጎባው ሼክ ታልሃ ባሉ ታዋቂ የሃይማኖት መሪዎች በአመፅ ተነስተዋል። አመፃቸው ግን በዮሃንስ እና ሚኒሊክ ጥምር ጦር ተደምስሷል።

In the end, the policy of strengthening monarchical power during the reign of Emperor Yohannis seemed to have been more successful than that of Tewodros. All the old provinces of the Christian Kingdom were brought under his imperial control. Newly conquered territories in the south, southeast and southwest by Menelik made up part of the empire.

ዞሮ ዞሮ በአጼ ዮሃንስ ዘመነ መንግስት የንጉሳዊ ስልጣንን የማጠናከር ፖሊሲ ከቴዎድሮስ የበለጠ የተሳካ ይመስላል። ሁሉም የክርስቲያን መንግሥት አውራጃዎች በንጉሡ ነገሥቱ ቁጥጥር ሥር ሆኑ። በደቡብ፣ በደቡብ ምስራቅ እና በደቡብ ምዕራብ አዲስ የተወረሩ ግዛቶች በምኒልክ የግዛቱ አካል ነበሩ።

The Battle of Adwa

(Italians were unwilling to abrogate the Wuchale treaty and to renounce their colonial ambition. Emperor Menelik and his wife Empress Taytu preferred war rather than surrender the sovereignty of their country. Menelik mobilized human and material resources for the eventual war with Italy. His wife organized women and engaged them in making utensils, clothes, and stock traditional medicines.

(ጣሊያን የውጫሌ ውል ለመሻር እና የቅኝ ግዛት ፍላጎታቸውን ለመተው አልፈለጉም። አፄ ምኒልክና ባለቤታቸው እቴጌ ጣይቱ የአገራቸውን ሉዓላዊነት ከማስረከብ ይልቅ ጦርነትን መርጠዋል። ምኒልክም በመጨረሻ ከኢጣሊያ ጋር ለተደረገው ጦርነት የሰውና የቁሳቁስ አሰባሰብኩ። ሴቶች እቃዎችን፣ አልባሳትን እና ባህላዊ መድሃኒቶችን በማምረት ስራ ላይ ተሰማርተዋል።

In September 1895, Menelik issued a general mobilization order.
በሴፕቴምበር 1895 ምኒልክ አጠቃላይ የቅስቀሳ ትእዛዝ አወጡ።

At the command of more than 100,000 soldiers and camp-followers of both sexes/Menelik marched northwards to fight the Italians that had already controlled Tigray. The peoples of Ethiopia rose against the invaders. Menelik, led a united Ethiopia against the Italians. Contingents were sent from almost all regions.

ከ100,000 በላይ ወታደር እና ካምፕ ተከታዮች በሁለቱም ጾታዎች/ ምኒልክ ቀድመው ትግራይን የተቆጣጠሩትን ጣሊያኖችን ለመውጋት ወደ ሰሜን ዘምተዋል። የኢትዮጵያ ህዝቦች በወራሪዎች ላይ ተነሱ። ምኒልክ የተባበረችውን ኢትዮጵያን በጣሊያኖች ላይ መርተዋል። አህጉራት ከሁሉም ክልሎች ማለት ይቻላል ተልከዋል።

On 7 December 1895, Menelik's advancing troops crushed an Italian army at the Battle of Ambalage in southern Tigrai. The surviving Italians retreated to the north and joined with an army that was fortified at Mekele. On the basis of empress Taitu's proposal, the Ethiopian army besieged the Italian fortification of Mekele and closed Italian access to water and provisions for two weeks. Italians suffered a lot from shortage of water, and eventually surrendered the fortress to the Ethiopians. They were driven out of Mekele.

ታኅሣሥ 7 ቀን 1895 የምኒልክ ጦር ወደ ደቡብ ትግራይ በአምባላጌ ጦርነት የጣሊያንን ጦር ደበደበ። የተረፉት ጣሊያኖች ወደ ሰሜን አፈገፈጉ እና መቀሌ ላይ ከተመሸገው ጦር ጋር ተቀላቀለ። የእቴጌ ጣይቱን ሃሳብ መሰረት በማድረግ የኢትዮጵያ ጦር የኢጣሊያውን መቐለ ምሽግ ከበባ እና የጣሊያንን የውሃ አቅርቦትና አቅርቦት ለሁለት ሳምንታት ዘጋ። ጣሊያኖች በውሃ እጦት ብዙ ተቸገሩ፣ በመጨረሻም ምሽጉን ለኢትዮጵያውያን አስረከቡ። ከመቀሌ ተባረሩ።

The decisive engagement was the battle of Adwa, fought on 1 March, 1896. The battle of Adowa lasted for one full day. Ethiopian troops displayed a high degree of courage and unity. Local people, including former collaborators, showed their support to the Ethiopian fighting force in different ways. Some supplied misleading maps and information to the Italians. The Ethiopian women supplied water and arms to the fighters and encouraged them to fight with determination. They carried the wounded to camps, and some joined their menfolk in actual combat. Empress Taytu commanded her own contingent. The battle of Adwa was extremely bloody. The Italians lost the battle.

ወሳኙ ጦርነት መጋቢት 1 ቀን 1896 የተካሄደው የአድዋ ጦርነት ነው። የአዶዋ ጦርነት ለአንድ ቀን ሙሉ ቆየ። የኢትዮጵያ ወታደሮች ከፍተኛ ድፍረት እና አንድነት አሳይተዋል። የቀድሞ ተባባሪዎችን ጨምሮ የአካባቢው ነዋሪዎች ለኢትዮጵያ ተዋጊ ሃይል ድጋፋቸውን በተለያየ መንገድ አሳይተዋል። አንዳንዶቹ አሳሳች ካርታዎችን እና መረጃዎችን ለጣሊያኖች አቅርበዋል። የኢትዮጵያ ሴቶች ለታጋዮቹ ውሃና መሳሪያ አቅርበው በቁርጠኝነት እንዲታገሉ አበረታቷቸዋል። የቆሰሉትን ወደ ካምፖች ተሸክመው ነበር፣ እና አንዳንዶቹ ከወገኖቻቸው ጋር በተጨባጭ ጦርነት

ውስጥ ገቡ። እቴጌ ጣይቱ የራሳቸዉን ጦር አዘዙ። የአድዋ ጦርነት እጅግ ደም አፋሳሽ ነበር። ጣልያኖች በውጊያው ተሸንፈዋል።

The battle of Adwa claimed the lives of thousands of fighters on both sides. The Italians, indeed, lost one third out of the total number of their 20,000 troops, that included native recruits from their colony of Eritrea. About 2000 Italians were taken as captives of war and about 1500 troops were wounded. Ethiopia, too, lost about 7000 soldiers dead out of a total of about 100,000 troops. The war was concluded with complete Ethiopian victory. The Italians were cleared out of all Tigrai and confined themselves to their colony of Eritrea. Thus, their plan of colonizing the rest of Ethiopia failed.

የአድዋ ጦርነት ከሁለቱም ወገኖች በሺዎች የሚቆጠሩ ተዋጊዎችን ህይወት ቀጥፏል። ኢጣሊያኖች ከ20,000 ወታደሮቻቸው ውስጥ አንድ ሶስተኛውን አጥተዋል፤ ይህም ከኤርትራ ቅኝ ግዛት የመጡ ተወላጆችን ያካትታል። ወደ 2000 የሚጠጉ ጣሊያኖች በጦርነት ተማርከው ወደ 1500 የሚጠጉ ወታደሮች ቆስለዋል። ኢትዮጵያም በድምሩ 100,000 ከሚሆነው ወታደር ውስጥ ወደ 7000 የሚጠጉ ወታደሮችን አጥታለች። ጦርነቱ በፍፁም ኢትዮጵያዊ ድል ተጠናቀቀ። ጣልያኖች ከትግራይ ሁሉ ጠራርገው በኤርትራ ቅኝ ግዛታቸው ብቻ ተያዙ። ስለዚህም የተቀረውን የኢትዮጵያ ክፍል በቅኝ ግዛት የመግዛት እቅዳቸው ከሽፏል።

The Consequences of the Victory of Adwa

The victory of Adwa had far reaching consequences both at domestic and international level. The Adwa victory guaranteed the political independence of Ethiopia. Major colonial powers, including Italy recognized the independence of Ethiopia. European legations were opened in the capital, Addis Ababa. A series of treaties were signed between Ethiopia and her neighboring colonial powers. These treaties delimited the country's boundaries within about a decade following the Adwa victory.

የአድዋ ድል በአገር ውስጥም ሆነ በዓለም አቀፍ ደረጃ ብዙ ውጤት አስከትሏል። የአድዋ ድል የኢትዮጵያን የፖለቲካ ነፃነት አረጋግጧል። ጣሊያንን ጨምሮ ዋና ዋና ቅኝ ገዢዎች ለኢትዮጵያ ነፃነት እውቅና ሰጥተዋል። በዋና ከተማዋ አዲስ አበባ ላይ የአውሮፓ ሊጎች ተከፍተዋል። በኢትዮጵያ እና በአጎራባች ቅኝ ገዢዎቿ መካከል ተከታታይ ስምምነቶች ተፈራርመዋል። እነዚህ ስምምነቶች የአድዋ ድልን ተከትሎ በአስር አመታት ውስጥ የአገሪቱን ድንበሮች ወሰኑ።

- In Italy, the defeat at Adowa arouse internal oppositions against the government of Francesco Crispi (Italian Prime Minister at the time). These wide spread public oppositions led to the downfall of Crispis government. The Treaty of Addis Ababa was signed between Italy and Ethiopia on 26 October, 1896. By this treaty, Italy recognized the absolute independence of Ethiopia and accepted the total abrogation of the Wuchale Treaty. Ethiopia and Italy also agreed to observe the boundary along the rivers Mereb. Belessa and Muna. The boundary between Ethiopia and Eritrea was formally delimited later in 1900.

- በጣሊያን በአዶዋ የደረሰው ሽንፈት በፍራንቸስኮ ክሪስፒ (በወቅቱ የጣሊያን ጠቅላይ ሚኒስትር) መንግስት ላይ የውስጥ ተቃውሞ አስነሳ። እነዚህ ሰፊ የሕዝብ ተቃውሞዎች የክሪስፒስ መንግሥት ውድቀት

አስከትለዋል። ጥቅምት 26 ቀን 1896 በጣሊያን እና በኢትዮጵያ መካከል የአዲስ አበባ ስምምነት ተፈራረመ።በዚህ ውል ጣሊያን የኢትዮጵያን ፍፁም ነፃነት አውቆ የውጫሌ ውል ሙሉ ለሙሉ መሻርን ተቀበለ። ኢትዮጵያና ኢጣሊያም በመረብ ወንዞች ላይ ያለውን ድንበር ለመጠበቅ ተስማሙ። በለስ እና ሙና. በኢትዮጵያ እና በኤርትራ መካከል ያለው ድንበር በ1900 ዓ.ም.

- The Adwa victory became a symbol of black dignity and self-rule. It inspired further black solidarity and nationalism. In countries of southern Africa, it sparked the emergence of "religious separatist" movements known as Ethiopianism. This was a preference for African churches independent from European missionary churches. The churches formed part of the general anti-colonialist struggle. The echo of Adwa also inspired the early Pan-Africanist movement.

- የአድዋ ድል የጥቁር ክብር እና ራስን በራስ የማስተዳደር ምልክት ሆነ። ለበለጠ የጥቁሮች አብሮነት እና ብሔርተኝነት አነሳስቷል። በደቡባዊ አፍሪካ አገሮች፣ ኢትዮጵያዊነት በመባል የሚታወቁ የ‹‹ሃይማኖታዊ ተገንጣይ›› እንቅስቃሴዎች እንዲፈጠሩ ምክንያት ሆኗል። ይህ ከአውሮፓ ሚስዮናውያን አብያተ ክርስቲያናት ነጻ ለሆኑ የአፍሪካ አብያተ ክርስቲያናት ምርጫ ነበር። አብያተ ክርስቲያናቱ የአጠቃላይ ፀረ-ቅኝ ግዛት ትግል አካል ሆኑ። የአድዋ ማሚቶ የቀደመውን የፓን አፍሪካኒዝም እንቅስቃሴ አነሳስቷል።

Nonetheless, Italians were not totally driven out of all Ethiopian regions. Eritrea remained in the hands of the Italians up to 1941. Ethiopia lost her Red Sea Ports and access to sea. Moreover, Italy used Eritrea not only as a base for her subversive activities against Ethiopia but also for another invasion of the country in 1935.

ቢሆንም ጣሊያኖች ከሁሉም የኢትዮጵያ ክልሎች ሙሉ በሙሉ አልተባረሩም። ኤርትራ እስከ 1941 ድረስ በጣልያኖች እጅ ቆየች።ኢትዮጵያ የቀይ ባህር ወደቦችዋን እና የባህር መዳረሻዋን አጥታለች። ከዚህም በላይ ኢጣሊያ ኤርትራን በኢትዮጵያ ላይ ላደረገችው የማፍረስ ተግባር መሰረት ብቻ ሳይሆን በ1935 ዓ.ም ለሌላ ወረራም ጭምር ነበር።

In December 1906, the three colonial powers-Britain, France and Italy, signed what has come to be known as the Tripartite Treaty. In this Treaty, the colonial powers defined their respective interests in Ethiopia. Accordingly, the signatory powers recognized French interests in the Djibouti-Addis Ababa Railway, British interest over the Nile Basin, and Italian plans of constructing a railway that would link her colonies of Eritrea and Italian Somaliland. The treaty was signed without the knowledge of Ethiopia.

በታህሳስ 1906 ሦስቱ የቅኝ ገዥ ኃያላን ብሪታንያ፣ ፈረንሳይ እና ጣሊያን የሶስትዮሽ ስምምነት ተብሎ የሚጠራውን ፈርመዋል። በዚህ ውል፣ ቅኝ ገዥዎች በኢትዮጵያ ውስጥ የየራሳቸውን ጥቅም ገለፁ። በዚህም መሰረት ፈራሚው ሃይሎች በጅቡቲ አዲስ አበባ የባቡር መስመር ላይ የፈረንሣይ ጥቅም፣ የእንግሊዝ በናይል ተፋሰስ ላይ ያለውን ፍላጎት እና ኢጣልያ ቅኝ ግዛቶቿን ኤርትራን እና የጣሊያን ሶማሌላንድን የሚያስተሳስር የባቡር መስመር ለመስራት እቅድ እንዳላት እውቅና ሰጥተዋል። ስምምነቱ የተፈረመው ኢትዮጵያ ሳታውቅ ነው።